

– Egyéb szereplési alkalmak?

– Minden évben készülünk pásztorjátékkal, anyáknapi műsorral. Kirándulások alkalmával elvégezzük esténként az ökumenikus zsolttáros istentiszteletet.

– Úgy hallottam, hogy a munkája és három gyermeke mellett még arra is volt energiája, hogy „továbbképezze” magát!

– 1992-ben az Új Emberen keresztül kaptam hírt az esztergomi lelkigyakorlatról, amelynek témája Keresztelő Szent János ünnepe volt. Itt találkoztam igazán az Éneklő Egyházzal, a szolozsmázással, a gregoriánnak a liturgiában betöltött méltó helyével... Ekkor értettem meg igazán, hogy „anyám méhétől fogva nevémen szólított az Úr”: tudniillik Keresztelő János születésnapján születtem én is... Ilyen születésnapom még sohasem volt, igazán a mennyekben éreztem magam! A következő évben az Egyházzenei Kongresszuson hallottam az induló egyéves egyházzenei tanfolyamról, amit aztán sikeresen elvégeztem. Az ott elhangzottakat mélyen elraktároztam magamban. Ezek után még tudatosabban végeztem a tennivalóimat. Igazán szeretném, hogy az egyházzene feltámadjon, és ennek érdekében megteszek minden tőlem telhetőt. Szeretném bizonyítani, hogy így is lehet csinálni, sőt így kell csinálni!

A beszélgetés után otthon nézegettem a Bernadettól kapott az Éneklő Egyházból kézzel kimásolt és sokszorosított kottákat, az összeállított miseénekeket, a fényképeket, amelyek a szkolájáról készültek, elgondolkodtam, hogy itt Pesten mennyit is tudunk nyafogni, emlegetve nehéz körülményeket, meg egyéb kifogásokat, hogy miért is nem csinálunk szkolákat. És kicsit szégyelltem magunkat...

Merczel György

A kóruslakók

A templomba buzgón járóknak több, sajátos fajtája leledzik. Minden szemfüles ministránsfiú hamar fölfedezi, hogy a híveket sok-sok szempont alapján lehet osztályozni. Valaha az öreg sekrestyések szívesen megosztották ritka emberismerő képességüket a piros szoknyában és gallérban, fehér, csipkés karingben ájtatosan, azt levette viszont derűsen és leplezetlenül rosszakodó ministránsokkal, s ebből a bölcsességből sokat lehetett tanulni. A mai szociológiai vizsgálódások, melyek segítségével a tudósok egy közösséget igyekeznek minél több szempont szerint külön csoportokra szétválasztani, halvány és eleve sikertelen kísérletek azokhoz a felosztásokhoz képest, amelyekkel a templom bennfentesei a maguk számára áttekinthetővé tették a hívek *sokaságát* vasárnaponként, vagy éppenséggel *ritkasságát* a sietős hétköznapiakban.

A szociológiai elemzést végző sekrestyés-harangzó lelki beállítottságától függően osztályozhatta a híveket jámborságuk alapján, például ki mennyit és hogyan térdel a mise alatt. Azután éberségük szerint, vagyis ki figyel a szószékről elhangzó prédikációra és ki az, aki inkább szundít egyet, hiszen húsz perc alatt nem igen illlett adni, de ha jó napja volt a szónoknak, negyven percig is magyarázhatta a kánai menyegzőn korszóit. Aztán ott voltak a pontosak és az elkésők, meg a túl korán érkezők! Szempont volt a térbeli elhelyezkedés, vagyis kinek van állandó helye és ki váltogatja, nem tudván néha még azt sem, hogy melyik a férfiak és melyik a nők oldala.

A jámbor hívő elől ül, sőt netalán az első sorokba merészkedik, esetleg hátul húzódik meg, vagy le sem ül és már az áldozás alatt távozik, jóllehet az áldást kötelező megvárni, csak a Leó-imádságot lehet megspórolni. Vagy a szószék köré telepszik, hogy jobban hallja a megjavíttatását célzó dörgedelmeket. Ez utóbbi esetben, ha kissé szerencsés, a prédikáló pedig ott fenn, a hívők fölött igen lelkes és lendületes, a szószékről az orra előtt szállingózhat a prédikáció vázlatát, főbb gondolatait tartalmazó cédula, melynek végén ez áll, lelkiismeretesen odaróva: itt jön a szidás! Zöldfülű káplánok szoktak csak a szidáshoz is vázlatot készíteni, néhány éves papság után megy az már magától.

A rendszeresség is komoly támpontot adhat a sekrestyési elmélkedésnek: sokan járnak rendszeresen templomba, minden évben megjelennek az éjféli misén. Az igazi a vasárnap pontosan megjelenő hívő, sóhajtottak fel melázva, s a napi templombajáró már egyenesen gyanús a vizsgálódók előtt. Annyi a bűnük, hogy nem elég a vasárnap azokat leimádkoz-

ni? Vagy, ami még ennél is rosszabb, talpon állva akarnak a mennyországba jutni? Aztán odafönt is van sekrestye? – fűtétek tovább a gondolatot tűnődve, ám hirtelen fölrebbennek. Menni kell perselyezni! A felhők fölötti sekrestye egyszeriben tovatűnik, hiszen a fő osztályozási szempont mégis csak ez: ki és mennyit tesz a perselybe. Nem minden sekrestyés tőri ezen a fejét, de azt sem lehet mondani, hogy egynek se jutott még eszébe a perselypénz alapján csoportosítani hittestvéreit. Fémpénz, papírpénz – alapvető kategóriák. Zöld, papírból készült tízforintosok, amikor még három forint a Munkás meg a Kossuth... Tényleg, a szomszéd templomban a plébános zöld vasárnapot hirdetett az első igazi, nyári vasárnapra, amikor a miseruha színe is zöldbe vált. No, nem ám a liturgikus szabályok közelebbi magyarázata végett, hanem hogy ezen a napon a perselyben ne fémpénz csörögjön, hanem szép, zöld, gyűrött vagy sima (ez már mindegy!) tízesek susogjanak-zizegjenek, miközben belegyűrik őket a hosszú nyeles alkalmatosság bordó buszony zacskójába.

Ó, azok a szürke huszások, melyeket látva még a legjámborabbaknak is eszébe jutott a népköltészet veretes alkotása: „Hiába dolgozol, aratsz, mégis meztelen maradsz!” Igaz, néha az angyalok is elég pőrén röpködnek, de hát ők legalább nem dolgoznak; s ezzel a gondolatmenet visszatért a maga kiindulási tárgyához. Huszsnál nagyobb papírpénz templomi perselyben csak akkor fordulna elő, ha a tanácselnök járna misére. Ez pedig, ha mégis előfordulna, akkora csoda lenne, hogy talán maga Szent Antal sem lenne rá képes. Félre a kétséget. Micsoda kishitűség Szent Antal irányában: ha ő akarná, még a párttitkár is jönne vasárnaponként, hiszen minden kedden felhangzik: „Csodákat kik látni vágytok, ó, jöjjetek Szent Antalhoz.”

Van azonban a templomba járóknak egy csoportja, amelyek elkerüli a részletes kiemélést, és ez a kóruslakóké. A madarak között vannak fészeklakók, éppen ilyenek az énekesek is. A madárnak fészke van, hogy fiókáinak helyet találjon, mondja a Zsoltáros, fenn, magasban, s gazdája-lakója onnan felülről szemléli a lent sürgő-forgó életet. Azok is így tesznek, akik vélt vagy valós énekhangjuk birtokában a templom bejárata fölé emelt kórusra titkon fölkapaszkodnak, s megbújnak az orgona mögött vagy mellett. „Sötétben bujkáló osztályidegen, reszkess!” – ez állt lángoló betűkkel az egyik utcai plakáton. (A mellette lévő önfeledten mosolygott a bányász: „Én már jegyeztem békekölcönt!”) A kóruslakók kissé osztályidegenek, már csak azért is, mert nem tudni, hányan vannak. Innen, lentről, a sekrestye félig nyitott ajtajából nem lehet őket megszámolni. Aztán a perselyezést is elkerülik. Bizonytalan eredményért nem is érdemes annyi lépcsőt megmászni. Mire fölér a derék perselyező, meg visszamegy a templom padjai közé, addigra talán vége is a misének. Vagy legalább az áldozás megzavarja a rendezett sorokat. Hangjuk alapján lehetne őket megszámolni? – folytatódik a méla tűnődés. De ha egyszerre énekelnek, akkor csak becsülni lehet a létszámot. A jómultkor az egyik káplán a ministránsok előtt sértette vérig az öt legoda adóbb énekest. „Ma ugye érkezési sorrendben kapcsolódtak be az énekbe? – kérdezte, majd folytatta: Először azt hittem, kánonnak szánják, a végén azonban kvintett lett belőle.” A ministránsvezér, mert zongorára fogták szülei, a többieknek utólag megmagyarázta: a kvintett nem más, mint ötszólamú zongorajáték vagy éneklés, és akinek sikerül, felterjesztik Kossuth-díjra. Tehát az énekesek ellenőrizhetetlenek, mert akkor érkeznek, amikor odaérnek s még csak nem is kell szégyenkezniük a késés miatt, mert titokban fölsonnak a kórusra. Létszám hiányában a megjelenésük gyakorisága sem válhat ismertté! A prédikáció alatt nemcsak bóbiskolhatnak, sőt aludhatnak a kórus padjain, hanem még horkolhatnak is, mert nem biztos, hogy a fűrészelés a magasságból hallatszik. Mi több, helyváltoztatást eszközölhetnek, ha nem nyikorog a kórus padlója, s hátul vannak téglás részek, ott még sétálhatnak is! Nem tudni, a kellő pillanatban letérdelnek-e vagy meglegessenek némi főhajtással? Ami azonban mindennek a teteje, kikerülik a perselyezést. Igaz, hogy a kórusle- s feljáró előtt Szent Antal őrködik, alatta csinos vaspersely, s némi csörrenés is hallható, de ez nem sokat javít a helyzeten: a kóruslakók, az énekesek adakozását nem lehet folyamatosan figyelemmel kísérni. Az lenne olyan nagy dolog, hogy énekelnek? Meg hogy hetenként két este énekpróbákra járnak? Ősi mondás, fejtegette az öreg sekrestyés a ministránsok előtt, hogy aki énekel, kétszeresen imádkozik. Akkor lenne még szebb, ha úgy szólna: aki énekel, kétszeresen adakozik! Az énekesek pedig így is cselekednének – tette hozzá álmódzva.

Török József